GAUDEAMUS
Journal of Law and International Governance
Danubius International University

Same Altar, Three Judgments:

Unauthorized Priestly Ministry Before the Courts

Dragoș Boscoianu[1]

Abstract: Article 23(4) of Law No. 489/2006 criminalizes the unauthorized exercise of priestly duties, while leaving the scope of the requisite legal authorization to be determined at the intersection of criminal law, the internal regulations of religious denominations, and judicial interpretation. This study examines the application of this provision by prosecutors and ordinary courts, as well as its review by the Constitutional Court, identifying divergent judicial responses to essentially comparable religious conduct. The chronological analysis covers decisions not to initiate criminal proceedings, convictions and acquittals at first instance, conflicting rulings by courts of appeal, and four Constitutional Court decisions that did not examine the judgment delivered by the European Court of Human Rights concerning this provision. The study concludes that the documented divergence reveals a structural deficiency in the legal framework, exacerbated by differences in judicial interpretation, with direct implications for the foreseeability of criminal law and the need for legislative reform.

Keywords: religious freedom; Article 23(4) of Law No. 489/2006; defrocked clergy; divergent judicial practice; foreseeability; Constitutional Court of Romania

1. Introducere

Dreptul românesc incriminează exercitarea fără drept a atribuțiilor de preot prin articolul 23 alineatul (4) din Legea nr. 489/2006 privind libertatea religioasă și regimul general al cultelor.[2] În forma aplicabilă înainte de modificarea din 2026, textul prevedea că „exercitarea fără drept a atribuțiilor de preot constituie infracțiune și se pedepsește potrivit Codului penal”.[3] Pedeapsa este furnizată de

[1] Danubius International University, Faculty of Law, corresponding author: drey@accesslaw.us

[2] Legea nr. 489/2006 privind libertatea religioasă și regimul general al cultelor, promulgată la 27 decembrie 2006, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 11 din 8 ianuarie 2007 și republicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 201 din 21 martie 2014, în continuare Legea nr. 489/2006

[3] Forma citată a fost dată prin Legea nr. 187/2012 pentru punerea în aplicare a Legii nr. 286/2009 privind Codul penal. Textul inițial din 2006 condiționa exercitarea de „autorizația sau acordul expres

articolul 348 din Codul penal, la care norma trimite și care sancționează exercitarea fără drept a unei profesii sau activități cu închisoare de la trei luni la un an sau cu amendă.[1] Legea nu definește dreptul a cărui absență atrage răspunderea penală și nu precizează consecințele retragerii lui, astfel încât aplicarea incriminării depinde de felul în care se îmbină norma penală, reglementările proprii cultelor și interpretarea instanțelor.

Studiul de față examinează incriminarea prin prisma soluțiilor pronunțate de procurori, de instanțele de fond și de apel și de Curtea Constituțională, susținând că aceste soluții vădesc deosebiri care depășesc marja obișnuită a aprecierii judiciare.[2] Între aproximativ 2008 și 2026, procedurile privind foști slujitori ai cultelor care au continuat să slujească credincioșilor după înlăturarea lor au produs soluții de netrimitere în judecată, condamnări penale, achitări întemeiate pe Convenție, soluții opuse pronunțate de curțile de apel în cauze comparabile și decizii prin care

Curtea Constituțională a menținut textul. Comparația diferentiaza dosarele care includ acuzații suplimentare, precum falsul sau înșelăciunea, de procedurile axate exclusiv pe săvârșirea actelor de cult. Hotărârea pronunțată în 2019 de Curtea Europeană a Drepturilor Omului în cauza *Tóthpál și Szabó împotriva României*, care privește în mod direct condamnări aplicate în temeiul acestui text și constată încălcarea Convenției, oferă reperul față de care se poate măsura dacă o autoritate convențională comună a adus mai multă coerență practicii naționale ulterioare.[3]5

Analiza urmează firul cronologic, pornind de la soluțiile interne pronunțate înainte de hotărârea de la Strasbourg și continuând cu receptarea acesteia după 2019. Sunt examinate apoi cele patru decizii ale Curții Constituționale, cu accent pe raportul dintre controlul de constituționalitate și interpretările divergente ale instanțelor de drept comun. Concluziile cântăresc urmările acestei divergențe pentru previzibilitatea legii penale și trec în revistă mijloacele de clarificare disponibile.

2. Soluțiile anterioare hotărârii Tóthpál și Szabó împotriva României

Primele urmăriri penale examinate aici i-au vizat pe slujitori ai cultelor protestante

---

dat de structurile religioase, cu sau fără personalitate juridică". Legea nr. 54/2026 pentru modificarea și completarea Legii nr. 489/2006, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 362 din 30 aprilie 2026, a extins incriminarea la funcțiile asimilate celei de preot.

[1] Codul penal (Legea nr. 286/2009), art. 348.

[2] Hotărârile analizate aici sunt accesibile prin portalul instanțelor de judecată (portal.just.ro) și prin baza de date RoLII (rolii.ro) și au fost consultate între iunie și octombrie 2026. Deciziile Curții Constituționale sunt citate după Monitorul Oficial al României, Partea I.

[3] CEDO, *Tóthpál și Szabó împotriva României*, cererile nr. 28617/13 și 50919/13, hotărârea din 19 februarie 2019, par. 46–53. Hotărârea, pronunțată în comitet, este definitivă.

ale căror comunități au rămas scindate după înlăturarea lor. Béla Tóthpál, fost paroh al parohiei evanghelice- luterane din Arad, a continuat să oficieze servicii și ceremonii religioase pentru credincioșii care i-au rămas fideli. În martie 2012, Judecătoria Arad i-a aplicat o amendă penală de 4.000 de lei, reținând că interdicția ocrotește unitatea și coeziunea internă a cultelor, iar Curtea de Apel Timișoara a menținut condamnarea în octombrie același an, înlăturând apărarea întemeiată pe principiul protestant al preoției universale.[1] La scurtă vreme, Judecătoria Gherla l-a condamnat pe Csongor Szabó, fost pastor reformat, la două luni de închisoare cu executare pentru continuarea slujirii, pedeapsă pe care Curtea de Apel Cluj a suspendat-o condiționat în ianuarie 2013.[2]

În aceeași perioadă, procurorii din județul Ialomița au ajuns la o concluzie diferită în privința a doi preoți caterisiți ai parohiei Reviga care au continuat să săvârșească slujbe de rit ortodox. Plângerile penale au fost închise cu motivarea că faptele nu prezintă pericolul social al unei infracțiuni potrivit legii atunci aplicabile, fiind aplicate amenzi cu caracter administrativ. O amendă contravențională distinctă, de 100 de lei, aplicată pentru vânzarea unor calendare purtând antetul parohiei, a fost menținută de Judecătoria Slobozia.[3] În procesele civile ulterioare, Tribunalul Ialomița a reținut că afirmațiile publice ale Episcopiei despre pierderea calității clericale a unuia dintre foștii preoți aveau o bază factuală suficientă. Aceste proceduri ilustrează o evaluare diferită a continuării slujirii de către organele de urmărire penală, cu precizarea că amenda privitoare la calendare nu poate fi socotită o sancțiune pentru săvârșirea slujbelor.

O orientare mai restrictivă s-a conturat la Bacău, în procedurile îndreptate împotriva lui Nicolae Floristean, fost preot ortodox al parohiei Berești, caterisit după divorț și recăsătorire. Prima urmărire penală a cuprins și o componentă patrimonială, întrucât, refuzând să predea ștampila parohiei, inculpatul și-a confecționat o ștampilă nouă, iar în 2013 instanțele au aplicat o pedeapsă rezultantă de un an de închisoare cu suspendare condiționată pentru fals și pentru exercitarea fără drept a profesiei.[4] Instanțele au subliniat prerogativa chiriarhului de

[1] Judecătoria Arad, sentința penală nr. 734 din 20 martie 2012; Curtea de Apel Timișoara, decizia penală nr. 1349/R din 2 octombrie 2012

[2] Judecătoria Gherla, sentința penală nr. 1204 din 4 octombrie 2012 (două luni de închisoare cu executare); Curtea de Apel Cluj, decizia penală nr. 144/R din 31 ianuarie 2013 (suspendare condiționată).

[3] Judecătoria Slobozia, sentința civilă nr. 1376 din 10 mai 2012 (contravenția); Judecătoria Slobozia, sentința civilă nr. 2471 din 9 noiembrie 2016, și Tribunalul Ialomița, decizia civilă nr. 1147 din 31 octombrie 2017 (acțiunea îndreptată împotriva Episcopiei, în considerentele cărora sunt consemnate soluțiile de neurmărire și amenzile cu caracter administrativ aplicate de procurori)

[4] Judecătoria Bacău, sentința penală nr. 1314 din 1 iulie 2013; Curtea de Apel Bacău, decizia penală nr. 1354 din 16 decembrie 2013 (pedeapsă rezultantă de un an de închisoare cu suspendare condiționată).

a numi și de a îndepărta clerul, au negat orice efect juridic desprinderii parohiei de Biserică și au apreciat că studiile teologice nu suplinesc lipsa autorizării ecleziastice curente. A doua urmărire penală a privit numai continuarea slujirii și s-a încheiat în 2015 cu o pedeapsă de zece luni, majorată în apel la un an și două luni cu executare, instanța de control judiciar raportându-se și la condamnarea anterioară atunci când a evaluat conduita inculpatului.[1]

Dosarele păstrează și un indiciu timpuriu de dezacord chiar în interiorul Ministerului Public, fiindcă într-un apel judecat la Suceava în 2008 procurorul de ședință a cerut achitarea pentru exercitarea fără drept a profesiei, condamnarea fiind menținută numai pentru infracțiunile de drept comun.[2] În ianuarie 2019, Judecătoria Focșani i-a achitat pe Georgică Vatră și pe Neculai Goleșteanu, care își continuaseră slujirea în cadrul unor grupări religioase constituite potrivit articolelor 1-6 din lege.[3] Soluțiile disponibile înaintea hotărârii europene cuprindeau, așadar, condamnări penale, soluții de neurmărire și achitări, pronunțate însă în cadre procesuale diferite și, uneori, sub imperiul unor reguli legale diferite.

Aceste soluții exprimă moduri diferite de a concepe raportul dintre statutul religios și răspunderea penală. Instanțele din Arad și din Bacău au dat greutate hotărâtoare autorității confesionale și retragerii autorizării ecleziastice, în vreme ce procurorii din Ialomița au evaluat pericolul social al faptei după reperele vechii legislații penale. Judecătoria Focșani a privit slujirea în cadrul unei grupări religioase drept exercițiu ocrotit al libertății religioase, valorificând recunoașterea legală a grupărilor lipsite de personalitate juridică. Premisele acestor abordări nu răspund unor întrebări identice, dar deosebirea dintre ele ajută la înțelegerea motivului pentru care activități religioase asemănătoare au putut primi calificări atât de diferite.

3. Soluțiile ulterioare hotărârii Tóthpál și Szabó împotriva României

La 19 februarie 2019, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a statuat în cauza *Tóthpál și Szabó împotriva României* că sancționarea penală a celor doi reclamanți

[1] Judecătoria Bacău, sentința penală nr. 430 din 23 martie 2015 (zece luni de închisoare); Curtea de Apel Bacău, decizia penală nr. 1296 din 18 decembrie 2015 (majorare la un an și două luni cu executare); Curtea de Apel Bacău, decizia penală nr. 239 din 26 februarie 2016 (contestație în anulare respinsă).

[2] Curtea de Apel Suceava, decizia penală nr. 273 din 25 iunie 2008 (la judecarea apelului, reprezentantul Ministerului Public a solicitat achitarea pentru exercitarea fără drept a unei profesii, condamnarea fiind menținută pentru infracțiunile de drept comun).

[3] Judecătoria Focșani, sentințele penale nr. 135 și nr. 136 din 30 ianuarie 2019 (achitări, art. 16 alin. (1) lit. b) teza a II-a din Codul de procedură penală). Gruparea religioasă fusese constituită la 15 martie 2016 în temeiul art. 1–6 din Legea nr. 489/2006.

pentru continuarea activităților religioase în folosul membrilor comunităților lor a încălcat articolul 9 din Convenție. Hotărârea oferă o autoritate comună în raport cu care pot fi evaluate soluțiile interne ulterioare, deosebirile de receptare cerând totodată atenție la împrejurările de fapt și la cadrul procesual al fiecărei cauze.

În iunie 2019, Judecătoria Bacău l-a achitat pe Floristean într-o nouă urmărire penală, întemeindu-se pe articolul 9 și reținând că slujbele de înmormântare și cununia religioasă în discuție aveau o semnificație exclusiv spirituală și fuseseră cerute de enoriași care îi cunoșteau situația. Curtea de Apel Bacău a respins în iulie 2020 apelurile declarate de parchet, de

Arhiepiscopie și de parohie.[1] Condamnarea din 2015 și achitarea ulterioară îl privesc pe același inculpat și activități religioase comparabile, iar instanța din urmă s-a sprijinit în mod explicit pe Convenție.

Procedurile succesive din cazul Floristean îngăduie o comparație deosebit de utilă, fiindcă privesc același fost slujitor, aceeași parohie și episoade succesive de continuare a slujirii. Ele nu alcătuiesc totuși un tablou factual identic, de vreme ce primul dosar a cuprins și o acuzație de fals, iar instanțele au ținut seama de condamnarea anterioară în procedurile următoare. Achitarea din 2019 arată, în orice caz, că aplicarea directă a articolului 9 a putut întemeia o soluție diferită într-o urmărire ulterioară privind o conduită religioasă comparabilă.

Curtea de Apel Galați a ales o cale diferită atunci când a desființat achitările de la Focșani și i-a condamnat pe Golești eanu și pe Vatră în septembrie și în noiembrie 2019. În cauza lui Vatră, instanța a distins hotărârea *Tóthpál și Szabó* invocând deosebirile dintre confesiunile protestante ale reclamanților și structura ierarhică a Bisericii Ortodoxe.[2] Înalta Curte de Casație și Justiție a respins în 2020 recursurile în casație, în limitele procedurale ale acestei căi extraordinare de atac.[3] Soluțiile de la Bacău și de la Galați vădesc, prin urmare, abordări substanțial diferite ale relevanței hotărârii de la Strasbourg, sub rezerva distincțiilor de fapt și de procedură dintre cauze.

Înalta Curte de Casație și Justiție ocupă în acest context o poziție aparte, fiindcă legea îi încredințează mecanismele de unificare a practicii judiciare. Recursurile în

[1] Judecătoria Bacău, sentința penală nr. 1044 din 14 iunie 2019 (achitare, art. 16 alin. (1) lit. b) teza a II-a din Codul de procedură penală, prin raportare la art. 9 din Convenție); Curtea de Apel Bacău, decizia penală nr. 593 din 9 iulie 2020

[2] Curtea de Apel Galați, deciziile penale nr. 913/A din 9 septembrie 2019 (Golești eanu) și nr. 1276/A din 8 noiembrie 2019 (Vatră), prin care au fost desființate achitările. Distincția confesională apare în decizia nr. 1276/A.

[3] Înalta Curte de Casație și Justiție, deciziile nr. 174/RC din 16 iunie 2020 (Golești eanu) și nr. 279/RC din 11 septembrie 2020 (Vatră); Curtea de Apel Galați, decizia penală nr. 142 din 18 februarie 2020 (contestație în anulare respinsă ca inadmisibilă).

casație din cauzele Golești și Vatră nu au tranșat raportul mai larg dintre incriminare și articolul 9, iar cercetarea întreprinsă aici nu a identificat niciun recurs în interesul legii și nicio sesizare pentru pronunțarea unei hotărâri prealabile care să privească textul. Aceste constatări trebuie citite în limitele corpusului de hotărâri consultat, iar nu ca dovadă că nicio asemenea procedură nu ar fi fost vreodată inițiată.

Orientarea restrictivă a reapărut în procedurile îndreptate împotriva lui Gheorghe Bratu, fost monah și preot care și-a revendicat ulterior o demnitate ecleziastică în cadrul unei structuri afiliate unei fracțiuni a Bisericii Ortodoxe Ucrainene de Rit Vechi. În martie 2020, Judecătoria Buzău i-a aplicat o pedeapsă de trei luni de închisoare pentru ceremonii oficiate între 2016 și 2018, iar Curtea de Apel Ploiești a menținut condamnarea, pronunțându-se asupra efectelor unui statut dobândit printr-o asociație sau printr-o entitate constituită potrivit unei legi străine. [1] O altă urmărire penală, judecată la Târgu Neamț în noiembrie 2020, a privit o persoană care se înfățișase drept monah athonit și care a fost condamnată pentru înșelăciune alături de exercitarea fără drept a atribuțiilor de preot.[2] Acest din urmă dosar se impune a fo diferentiat de urmăririle în care participanții cunoșteau situația ecleziastică a slujitorului și îi cereau benevol serviciile.

Hotărârile dezvăluie un dezacord și cu privire la izvorul dreptului de a exercita funcții religioase. Achitările de la Focșani au socotit ocrotită activitatea desfășurată în cadrul unei grupări religioase, pe când soluțiile pronunțate în aceleași proceduri în căile de atac nu au admis că organizarea într-o asemenea grupare ar fi autorizat activitățile imputate. Contrastul ridică întrebarea privind semnificația juridică a autorizării venite de la o comunitate religioasă din afara unui cult recunoscut, deși raționamentul exact și limitele procesuale ale fiecărei hotărâri trebuie cercetate înainte ca el să fie tratat drept un conflict definitiv între reguli generale.

În scop analitic, hotărârile pot fi grupate după accentul lor principal: o abordare confesională, care distinge între tradițiile religioase, o abordare funcțională, care cercetează dacă actele produc efecte juridice civile, și o abordare care dă greutate adeziunii libere a comunității la slujitorul pe care și l-a ales. Categoriile nu se exclud în mod necesar, fiindcă o instanță se poate sprijini pe mai multe considerente deodată. Ele pun totuși în lumină căile diferite pe care instanțele au

[1] Judecătoria Buzău, sentința penală nr. 171 din 12 martie 2020, definitivă prin Curtea de Apel Ploiești, decizia penală nr. 902 din 8 octombrie 2020 (pedeapsă rezultantă de doi ani și nouă luni); cf. Ordonanța Guvernului nr. 26/2000 cu privire la asociații și fundații

[2] Judecătoria Târgu Neamț, sentința penală nr. 241 din 16 noiembrie 2020 (înșelăciune, art. 244 din Codul penal, alături de art. 348 din Codul penal raportat la art. 23 alin. (4); printr-o condamnare anterioară i se interzisese, pentru cinci ani, desfășurarea de activități care presupun portul veșmintelor preoțești).

evaluat raportul dintre autorizarea ecleziastică, practica religioasă și răspunderea penală.

Două hotărâri din ianuarie 2023 ilustrează persistența divergenței și, în același timp, limitele comparației directe. La 16 ianuarie, Judecătoria Galați a aplicat nouă luni de închisoare pentru exercitarea fără drept a atribuțiilor de preot, contopite într-o pedeapsă rezultantă de un an și nouă luni cu suspendare, în același dosar figurând și o acuzație de înșelăciune, iar inculpatul petrecuse aproape un an în arest preventiv.[1] La 30 ianuarie, Judecătoria Botoșani a achitat un fost preot ortodox aplicând raționamentul hotărârii *Tóthpál și Szabó,* iar Curtea de Apel Suceava a confirmat achitarea în septembrie 2023.[2] Cele două soluții arată răspunsuri diferite la argumentul convențional, însă acuzația suplimentară și deosebirile dintre dosare trebuie avute în vedere la compararea rezultatelor.

4. Poziția Curții Constituționale

Curtea Constituțională a examinat textul în patru rânduri fără a înlătura divergența descrisă mai sus. Prima decizie, pronunțată în 2011, a pornit dintr-un litigiu civil în care era implicat un cleric musulman, iar Curtea s-a sprijinit în mod substanțial pe o motivare anterioară consacrată autonomiei cultelor, fără o analiză de sine stătătoare a incriminării în raport cu libertatea religioasă.[3]

A doua excepție de neconstituționalitate a fost ridicată de Vatră și de Goleștieanu în cursul proceselor penale descrise mai sus, iar motivarea lor invoca articolul 9 și hotărârile pronunțate la Strasbourg în cauzele *Mitropolia Basarabiei* și *Hasan și Chaush*.[4] Prin Decizia nr. 607 din 16 iulie 2020, Curtea Constituțională s-a întemeiat pe jurisprudența sa anterioară privind profesiile

reglementate și a tratat termenul „preot” drept o denumire generică. Ea a reținut că

[1] Judecătoria Galați, sentința penală din 16 ianuarie 2023, dosar nr. …/233/2021, definitivă prin neapelare la 7 februarie 2023, astfel cum este consemnată în Judecătoria Galați, sentința penală din 18 martie 2024, privind modificarea obligațiilor de supraveghere (arest preventiv de la 13 septembrie 2021 la 30 august 2022, dedus din pedeapsă)

[2] Judecătoria Botoșani, sentința penală nr. 136 din 30 ianuarie 2023, pronunțată în dosarul nr. 18549/193/2018; Curtea de Apel Suceava, decizia penală nr. 1277 din 8 septembrie 2023 (respinge ca nefondate apelurile declarate de Parchetul de pe lângă Judecătoria Botoșani și de partea civilă, Arhiepiscopia Iașilor (Mitropolia Moldovei și Bucovinei)

[3] Curtea Constituțională, Decizia nr. 446 din 7 aprilie 2011, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 338 din 16 mai 2011. Motivarea preluată provine din Decizia nr. 640 din 10 iunie 2008, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 506 din 4 iulie 2008, pronunțată cu privire la art. 26 din lege.

[4] Curtea Constituțională, Decizia nr. 607 din 16 iulie 2020, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 43 din 14 ianuarie 2021. Invocarea art. 9, a hotărârii *Mitropolia Basarabiei* și a hotărârii *Hasan și Chaush* este consemnată la par. 8 și 18.

autorii excepției nu au dovedit o interpretare și o aplicare eronată a textului cu caracter general și continuu, consemnând totodată că nicio hotărâre prealabilă și niciun recurs în interesul legii nu priviseră norma, iar decizia nu discută hotărârea *Tóthpál și Szabó*.[1]

A treia excepție a fost ridicată în procedurile privindu-l pe Bratu și a fost soluționată prin Decizia nr. 306 din 18 iunie 2024. Curtea a respins mai multe critici ca inadmisibile și, în examinarea incriminării, a reluat pasaje întinse din motivarea sa din 2020, fără a găsi temeiuri de reconsiderare.[2]23 La acea dată, hotărârea de la Strasbourg era definitivă de peste cinci ani, iar o traducere românească însoțită de comentariu fusese publicată încă din 2019.[3]

A patra procedură a avut ca obiect obiecția de neconstituționalitate formulată de Președintele României înainte de promulgarea legii de modificare adoptate în 2026. Obiecția privea legalitatea și previzibilitatea infracțiunii în noua redactare, inclusiv identificarea funcțiilor clericale și monahale acoperite prin categorii și instrumente al căror raport cu legislația primară era contestat. Punctul de vedere al Guvernului consemna, la rândul său, îngrijorarea că destinatarii normei ar putea întâmpina dificultăți în a identifica elementele obiective ale infracțiunii cu suficientă certitudine.

Prin Decizia nr. 94 din 4 februarie 2026, Curtea Constituțională a respins obiecția și a validat textul modificat, descriind elementul decisiv ca fiind intenția de a exercita o activitate religioasă fără autorizarea sau acordul unui cult recunoscut de stat.[4] Decizia nu exclude în mod expres actele pur spirituale, iar trecerea sa în revistă a jurisprudenței de la Strasbourg nu menționează hotărârea *Tóthpál și Szabó*, a cărei traducere oficială fusese publicată în februarie 2025.[5] Consecințele acestei interpretări constituționale pentru achitările anterioare, întemeiate pe natura actelor sau pe adeziunea liberă a comunității, rămân o întrebare deschisă pentru aplicarea judiciară viitoare.

---

[1] Decizia nr. 607/2020, par. 19–34, care citează Decizia nr. 49 din 13 februarie 2001 la par. 25–27. Curtea a reținut la par. 34 că nu s-a dovedit o interpretare și o aplicare eronată a textului, cu caracter general și continuu, iar absența oricărei hotărâri prealabile și a oricărui recurs în interesul legii este consemnată la par. 31.

[2] Curtea Constituțională, Decizia nr. 306 din 18 iunie 2024, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 952 din 23 septembrie 2024, par. 16–21 (inadmisibilitatea) și par. 22–37 (reluarea Deciziei nr. 607/2020).

[3] Hotărârea a fost tradusă în Noua Revistă de Drepturile Omului nr. 2 (2019), iar oficial în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 161 din 24 februarie 2025.

[4] Curtea Constituțională, Decizia nr. 94 din 4 februarie 2026, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 361 din 30 aprilie 2026, par. 89.

[5] Decizia nr. 94/2026 citează, între alte autorități, hotărârile *Kokkinakis împotriva Greciei*, *Hasan și Chaush împotriva Bulgariei* și *S.A.S. împotriva Franței*; hotărârea *Tóthpál și Szabó* nu apare nicăieri în cuprinsul deciziei. Pentru traducerea oficială, supra, nota 24.

Deciziile constituționale scot la iveală o tensiune între distincția pe care Curtea o face între controlul de constituționalitate și competența instanțelor de drept comun de a aplica legea, pe de o parte, și rezultatele divergente la care aceste instanțe au ajuns, pe de altă parte. În 2020, Curtea a reținut că nu s-a dovedit o aplicare eronată generală și continuă, deși hotărârile identificate în acest studiu cuprind soluții definitive opuse existente la data pronunțării sale. Materialul cercetat aici nu stabilește că decizia Curții de Apel Bacău din 9 iulie 2020 ar fi fost adusă la cunoștința Curții Constituționale înainte de decizia acesteia din 16 iulie. Nici deciziile constituționale ulterioare nu au tranșat abordările concurente asupra incriminării, lăsând raportul practic dintre autorizarea ecleziastică și practica religioasă liber consimțită în seama litigiilor viitoare.

5. Concluzii

Privite împreună, soluțiile dezvăluie o divergență persistentă în evaluarea continuării slujirii după înlăturarea ecleziastică. Soluțiile procurorilor, sentințele primelor instanțe și deciziile din căile de atac au condus la rezultate diferite, în vreme ce Curtea Constituțională a validat textul fără a examina hotărârea pronunțată la Strasbourg în cauza *Tóthpál și Szabó*. Comparația este cea mai solidă acolo unde procedurile privesc slujbe religioase săvârșite pentru participanți informați care le-au cerut de bunăvoie, dosarele cu acuzații suplimentare și soluțiile pronunțate sub vechiul regim al pericolului social cerând un tratament separat.

Curtea Europeană admite că o jurisprudență internă accesibilă și suficient de așezată poate limpezi o normă imprecisă, după cum arată cauza *Larissis și alții împotriva Greciei*.[1] Hotărârile cercetate aici dezvăluie, dimpotrivă, abordări concurente ale raportului dintre autorizarea confesională și exercitarea libertății religioase. Deși cercetarea de față nu a identificat nicio solutie unificatoare pertinentă, absența unei asemenea dezlegări trebuie deosebită de absența mecanismelor juridice în stare să o producă.

Procedura română oferă mecanisme pentru înlăturarea interpretărilor divergente, între care recursul în interesul legii și hotărârea prealabilă pentru dezlegarea unor chestiuni de drept, fiecare cu propriile condiții procedurale. Efectul lor potențial trebuie cântărit în lumina motivării date de Curtea Constituțională în 2026 și a obligațiilor izvorâte din Convenție, iar nu prezumat a impune, în fiecare cauză, fie condamnarea, fie achitarea. Clarificarea legislativă ar putea rezolva aceeași incertitudine prin precizarea împrejurărilor în care retragerea autorizării

[1] CEDO, *Larissis și alții împotriva Greciei*, hotărârea din 24 februarie 1998, par. 40–42; Decizia nr. 607/2020, par. 31.

confesionale produce consecințe asupra răspunderii penale, cu respectarea libertății comunităților de a-și desfășura viața religioasă.

Consecințele practice ale divergenței se vadesc cel mai limpede în inventarul sancțiunilor aplicate pentru conduite asemănătoare. În procedurile trecute în revistă, Tóthpál a primit o amendă penală, pedeapsa privativă de libertate aplicată lui Szabó a fost suspendată condiționat, Floristean a primit o pedeapsă cu executare și a fost apoi achitat într-o urmărire ulterioară, iar procedurile de la Reviga s-au încheiat cu amenzi administrative. Dosarul de la Galați a cuprins o acuzație de înșelăciune și o lungă detenție preventivă, pe când fostul preot judecat la Botoșani a fost achitat. Aceste rezultate nu pot fi puse numai pe seama geografiei, dar ele arată că deosebirile de evaluare juridică pot avea urmări grave pentru slujitori și pentru comunitățile cărora aceștia le slujesc.

Cauzele întemeiază, prin urmare, o îngrijorare legitimă privind măsura în care slujitorii și comunitățile lor pot prevedea consecințele penale ale continuării activității religioase după retragerea autorizării confesionale. Incertitudinea izvorăște din cadrul legal astfel cum a fost aplicat prin interpretări diferite, iar înlăturarea ei reclamă fie mecanismele judiciare disponibile, fie intervenția legiuitorului.

Bibliografie

Legislație

Legea nr. 489/2006 privind libertatea religioasă și regimul general al cultelor, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 11 din 8 ianuarie 2007, republicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 201 din 21 martie 2014.

Legea nr. 286/2009 privind Codul penal.

Legea nr. 135/2010 privind Codul de procedură penală.

Legea nr. 187/2012 pentru punerea în aplicare a Legii nr. 286/2009 privind Codul penal.

Legea nr. 54/2026 pentru modificarea și completarea Legii nr. 489/2006, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 362 din 30 aprilie 2026.

Ordonanța Guvernului nr. 26/2000 cu privire la asociații și fundații.

Jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului

Kokkinakis împotriva Greciei, hotărârea din 25 mai 1993.

Larissis și alții împotriva Greciei, hotărârea din 24 februarie 1998.

Hasan și Chaush împotriva Bulgariei [MC], hotărârea din 26 octombrie 2000.

Mitropolia Basarabiei și alții împotriva Moldovei, hotărârea din 13 decembrie 2001.

S.A.S. împotriva Franței [MC], hotărârea din 1 iulie 2014.

Tóthpál și Szabó împotriva României, cererile nr. 28617/13 și 50919/13, hotărârea din 19 februarie 2019, tradusă în Noua Revistă de Drepturile Omului nr. 2 (2019) și, oficial, în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 161 din 24 februarie 2025.

Jurisprudența Curții Constituționale

Decizia nr. 49 din 13 februarie 2001 (citată în Decizia nr. 607/2020).

Decizia nr. 640 din 10 iunie 2008, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 506 din 4 iulie 2008.

Decizia nr. 446 din 7 aprilie 2011, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 338 din 16 mai 2011.

Decizia nr. 607 din 16 iulie 2020, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 43 din 14 ianuarie 2021.

Decizia nr. 306 din 18 iunie 2024, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 952 din 23 septembrie 2024.

Decizia nr. 94 din 4 februarie 2026, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 361 din 30 aprilie 2026.

Jurisprudența instanțelor judecătorești

Înalta Curte de Casație și Justiție, decizia nr. 174/RC din 16 iunie 2020. Înalta Curte de Casație și Justiție, decizia nr. 279/RC din 11 septembrie 2020. Curtea de Apel Bacău, decizia penală nr. 1354 din 16 decembrie 2013.

Curtea de Apel Bacău, decizia penală nr. 1296 din 18 decembrie 2015. Curtea de Apel Bacău, decizia penală nr. 239 din 26 februarie 2016.

Curtea de Apel Bacău, decizia penală nr. 593 din 9 iulie 2020. Curtea de Apel Cluj, decizia penală nr. 144/R din 31 ianuarie 2013.

Curtea de Apel Galați, decizia penală nr. 913/A din 9 septembrie 2019. Curtea de Apel Galați, decizia penală nr. 1276/A din 8 noiembrie 2019. Curtea de Apel Galați, decizia penală nr. 142 din 18 februarie 2020.

Curtea de Apel Ploiești, decizia penală nr. 902 din 8 octombrie 2020. Curtea de Apel Suceava, decizia penală nr. 273 din 25 iunie 2008.

Curtea de Apel Suceava, decizia penală nr. 1277 din 8 septembrie 2023. Curtea de Apel Timișoara, decizia penală nr. 1349/R din 2 octombrie 2012. Tribunalul Ialomița, decizia civilă nr. 1147 din 31 octombrie 2017.

Judecătoria Arad, sentința penală nr. 734 din 20 martie 2012. Judecătoria Bacău, sentința penală nr. 1314 din 1 iulie 2013. Judecătoria Bacău, sentința penală nr. 430 din 23 martie 2015. Judecătoria Bacău, sentința penală nr. 1044 din 14 iunie 2019. Judecătoria Botoșani, sentința penală nr. 136 din 30 ianuarie 2023. Judecătoria Buzău, sentința penală nr. 171 din 12 martie 2020.

Judecătoria Focșani, sentințele penale nr. 135 și nr. 136 din 30 ianuarie 2019. Judecătoria Galați, sentința penală din 16 ianuarie 2023 (dosar nr. …/233/2021). Judecătoria Galați, sentința penală din 18 martie 2024.

Judecătoria Gherla, sentința penală nr. 1204 din 4 octombrie 2012. Judecătoria Slobozia, sentința civilă nr. 1376 din 10 mai 2012.

Judecătoria Slobozia, sentința civilă nr. 2471 din 9 noiembrie 2016. Judecătoria Târgu Neamț, sentința penală nr. 241 din 16 noiembrie 2020.

Baze de date

Portalul instanțelor de judecată, portal.just.ro. RoLII, rolii.ro.